

МОРФОЛОГІЧНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЄВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Вивчаючи граматику англійської мови ми обов'язково стикаємось із вивченням частин мови. Досліджуючи морфологічний склад та вживання слів у реченні ми безперечно покращуємо розуміння мови. Тому аналіз морфологічних та синтаксичних особливостей вживання вербалієв є доволі актуальною темою для вивчення граматики англійської мови. Кожен автор по-своєму називає неособові форми англійського дієслова, наприклад М. А. Блох називає їх – Verbirds, Б. А. Ильиш – Verbals, І. П. Іванова – вербален [2, с. 89].

Метою нашої роботи є дослідження особливостей функціонування неособових форм дієслова, що обумовлено цілим рядом факторів. По-перше, у мовній системі дієслово займає особливе місце, не властиве жодній іншій частині мови: всі висловлювання формуються на базі дієслівного члена, який і представляє наведену ситуацію. По-друге, неособові форми, висловлюють дії без зазначення особи і числа і тому не можуть служити у реченні присудком. По-третє, однією зі спірних проблем мовознавства залишається питання про приналежність неособових форм дієслова до частин мови, тобто встановлення, чи входять вони в систему дієслова або іменних частин мови, або утворюють особливі частини мови [4, с. 134].

З точки зору загальної характеристики складу сучасної англійської мови, однією зі специфічних рис неособових форм є розвинена система і особливості їх вживання. Неособові форми дієслова володіють як дієслівними, так і іменними рисами [3, с. 32].

Жигadlo В. Н. зазначає, що дієслівними рисами неособових форм є:

1) Властиві їм, хоч і володіють своїми особливостями, категорії часу, виду і стану;

2) Здатність приймати доповнення і визначатися обставиною. Ця здатність знаходить своє вираження в абсолютно однотипних поєднаннях, що не відрізняються від подібних же сполучень з особовими формами дієслова. Таким чином, дієслівні риси проявляються в наявності у неособових форм англійського дієслова категорії часу, виду, стану, а також у характеристиці словосполучень, в яких функціонують досліджувані форми, наприклад – reading a newspaper aloud – without reading a newspaper aloud – to read a newspaper aloud – I am reading a newspaper aloud.

Неособові форми дієслова не мають категорії особи, тому класична наукова грамика виділяє чотири наступні форми: інфінітив (the Infinitive), герундій (the Gerund), дієприкметник 1 (Participle 1) та дієприкметник 2 (Participle 2). Проте, враховуючи, що дієприкметник 1 та герундій не відрізняються морфологічно, хоча мають неоднакові моделі

поєднання з іншими словами, автори деяких сучасних граматики не протиставляють ці форми, об'єднавши їх під назвою *-ing* форми [5, с. 85].

На «безособовість» неособових форм дієслова, тобто на відсутність їх прямих зв'язків з граматичним підметом, указує й той факт, що в цих формах відсутня категорія часу як така: ці форми не спроможні відносити дію в той чи інший часовий відрізок, вони лише вказують на співвідношення часу тієї дії, яку вони позначають, з дією дієслова-присудка:

– одночасність (неозначені форми інфінітива / неперфектні, герундія, дієприкметника 1: *to write, to be writing, to be written; writing*);

– попередність (перфектні форми інфінітива, герундія, дієприкметника 1: *to have written, to have been written, to have been writing; having written*).

Таким чином, неособові форми дієслова позначають лише відносний час. Відповідно, категорія інфінітива, дієприкметника 1 і герундія, що передає їх часові характеристики, називається по-різному: категорія часу, що позначає відносний час або категорія співвіднесеності / *the category of correlation*. Також обидва терміни чітко вказують на відсутність категорії особи у зазначених дієслівних формах.

Неособові форми займають у реченні різні синтаксичні позиції. Виступаючи у функції підмета, вони передають найбільш загальні значення дії, яка не співвідноситься з жодним суб'єктом [1, с. 63].

Отже, широка парадигматична варіативність англійських вербалієв у порівнянні з українськими неособовими формами вимагає чіткої системи знань щодо їх значень та особливостей вживання. Уміння правильно визначити синтаксичні функції неособових форм англійського дієслова є важливою передумовою забезпечення адекватного варіанту перекладу на українську мову, що виражається у виборі відповідних граматичних форм та здійсненні необхідних лексико-граматичних трансформацій.

Список використаних джерел:

1. Алексеева І. О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 328 с.
2. Блох М. Я. Вопросы изучения грамматического строя языка. – М. : МГПИИ им. В. И. Ленина, 1976. – 107 с.
3. Волкова Л. М. Теоретична граматика англійської мови: Сучасний підхід. – К. : Освіта України, 2009. – 256 с.
4. Иванова И. П., Бурлакова В. В., Почепцов Г. Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. – Москва : Высшая школа, 1981. – 285 с.
5. R. Huddleston, G. Pullum. *The Cambridge Grammar of the English Language*. N.Y., 2002